

deep dive

Uitgave	Categorie	Onderwerp
9	Akkoordenleer	Tredecime (13) akkoorden

“Deep Dive” is een periodiek verschijnend e-paper, dat naast de GuitarJan.com nieuwsbrief, wordt verstuurd aan geïnteresseerden. “Deep Dive” behandelt een specifiek muziektheoretisch onderdeel, dat kan variëren van een akkoorden clinic tot het behandelen van toonladder rariteiten of een gedetailleerde uitleg van een bepaalde solo, of een complex slagritme.

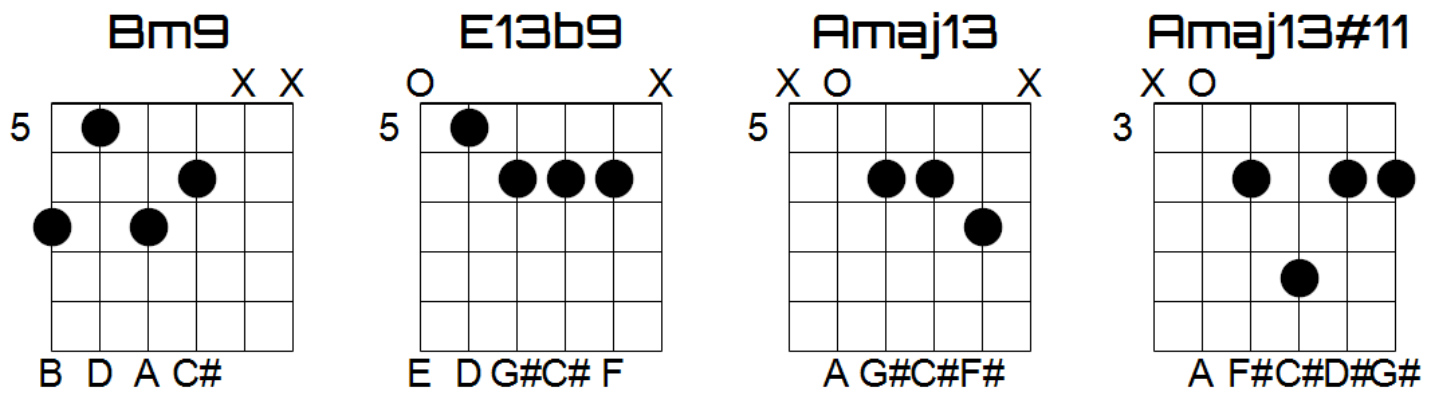
We gaan er voor de “Deep Dive” serie van uit dat je een redelijke muziektheoretische kennis hebt, waarbij onze website GuitarJan.com je natuurlijk alle studiemogelijkheden biedt.

Tredecime (13) akkoorden

In deze uitgave van “Deep Dive” behandelen we de tredecime akkoordvorm, ook wel aangeduid met 13. Akkoorden worden opgebouwd uit tertsen, dus als je een tredecime (13) akkoord wilt samenstellen, dan begin je op de grondtoon (*root note*), en dan voeg je respectievelijk een terts, kwint, septiem, none, undecime (11) en een tredecime toe. Dat zijn zeven noten, en dat past niet op een zessnarig instrument als de gitaar. In alle akkoordvormen die je in afbeelding 1 ziet, is daarom de undecime (11) weggelaten.

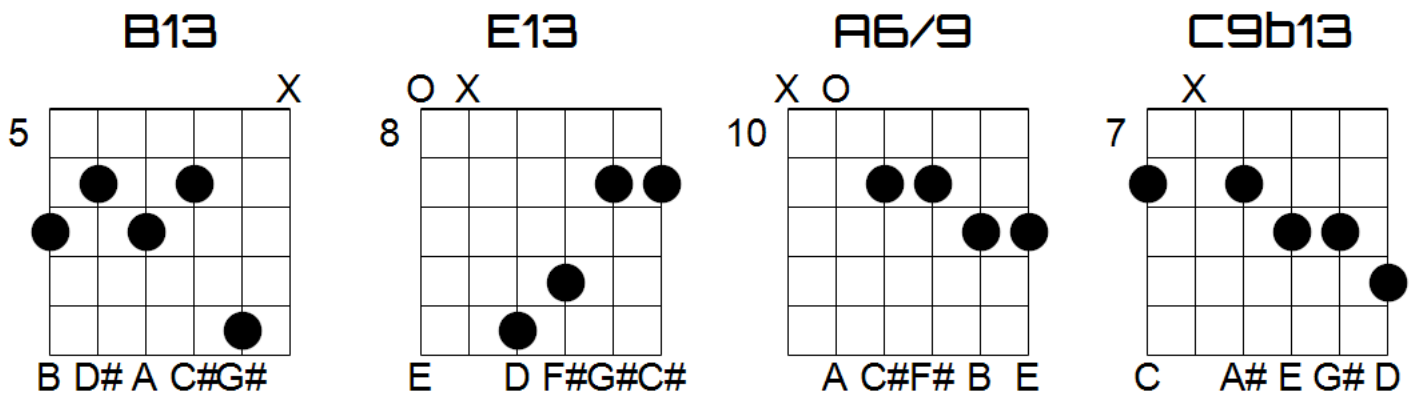
Afbeelding 1

De twee vijfvinger akkoorden, E13 en F#7#9b13, slaan tevens de kwint over. De 11de noot (undecime), kun je heus wel gebruiken, zie hierboven het Bm13 akkoord. Als je de 11de noot echter gebruikt in een dominant (E13) of majeur akkoord (Amaj13) in plaats van een mineur akkoord, dan klinkt de 11de noot erg onplezierig naast de reeds aanwezige grote terts (3). Je kunt de akkoordprogressie in afbeelding 1 als een vier maten muziekstuk spelen, waarbij ieder akkoord vier tellen in de maat krijgt, een beetje als een wat ouderwetse jazzmusicus. Of je kiest ervoor de akkoorden iedere keer voor vier tellen vast te houden, om van de klank te genieten. We zullen zien dat 13 en b13 (*flat 13*) akkoorden gecombineerd worden met #9 of b9 akkoorden. Als je de akkoordprogressie van afbeelding 1 een paar keer hebt doorspeeld, probeer dan de progressie uit afbeelding 2 aan afbeelding 1 te koppelen, zodat je een 8-maten progressie krijgt. Sluit die progressie af met een mooi, dromerig uitklinkend Amaj13#11 akkoord.

Afbeelding 2

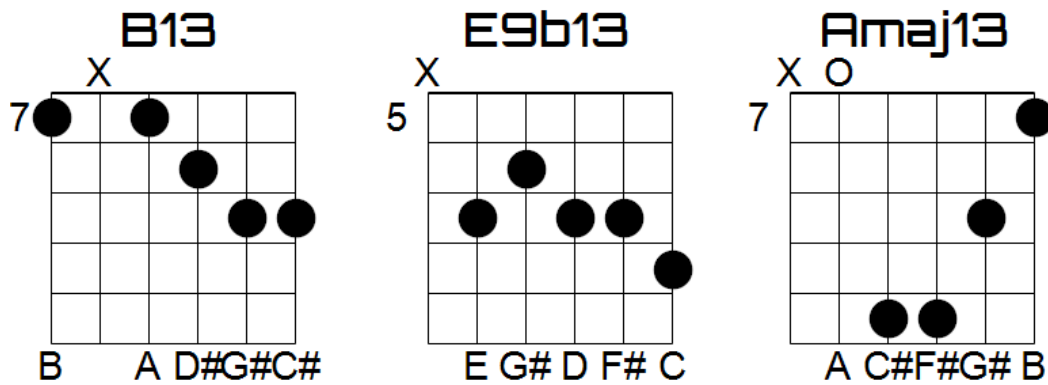
We blijven in deze “Deep Dive” in de A majeure toonladder voor twee redenen. Ten eerste is dat gemakkelijker voor je om de verschillende manieren waarop we de II-V-I akkoordprogressies, met hier en daar wat hulp van het VI akkoord om de *turnaround* in de song netjes op te lossen, met elkaar te vergelijken. Ten tweede kunnen we de open lage E-snaar en de A-snaar in de baslijn gebruiken om een mooi strak verschuiven van de grondnoot (*root note*) te bewerkstelligen. Daarover meer, als we bij afbeelding 6 zijn aanbeland. Afbeelding 3 is weer een andere mogelijkheid om dezelfde akkoordprogressie te creëren, hoewel in dit specifieke geval het eerste akkoord een B13, en niet een Bm12, is. Verder hebben we een trucje toegepast dat *tritone substitution* wordt genoemd. Een tritonus is een interval gelijk aan zes halve trappen. Door het toepassen van een vervanging (*substitution*) is het F#7#9b13 akkoord uit afbeelding 1, vervangen door een C9b13 akkoord.

Afbeelding 3

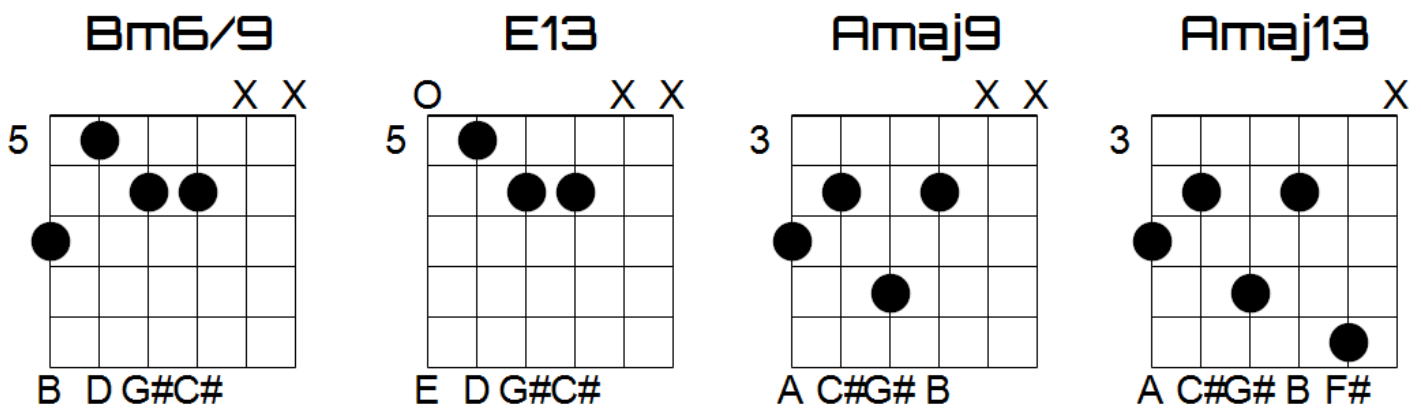
Nu begint het speelplezier eigenlijk pas echt, let maar eens op. Het is namelijk zo dat je het eerste akkoord uit alle akkoordprogressies van de drie afbeeldingen, kunt laten opvolgen door willekeurig welk tweede akkoord uit willekeurig welke afbeelding en ja, je raadt het al, zo ook met derde akkoord. Daarna kun je of de progressie afsluiten met een F# of C akkoord. Je kunt de akkoorden uit de drie bovenstaande afbeeldingen willekeurig mixen, het klinkt altijd goed.

Laten we nog wat meer opties toevoegen via afbeelding 4, die eindigt op een mooi, alternatief Amaj13 akkoord. Je zult inmiddels wel gemerkt hebben dat een van de technische hordes die je moet overwinnen, bestaat uit het proberen te dempen met zo ongeveer iedere vinger die je aan je frethand beschikbaar hebt. We zijn allemaal wel gewend aan het dempen van snaren met één vinger zoals bij barré grepen (dat doen we dan meestal met de wijsvinger). In alle voorgaande voorbeelden echter, de vingers twee, drie en vier zijn ook nodig om vaak wel drie snaren tegelijkertijd tegen te houden. Dit gaat misschien nog het gemakkelijkste als je de voorgaande afbeeldingen niet met een slagritme speelt, maar *fingerpicking* (plukken) gebruikt.

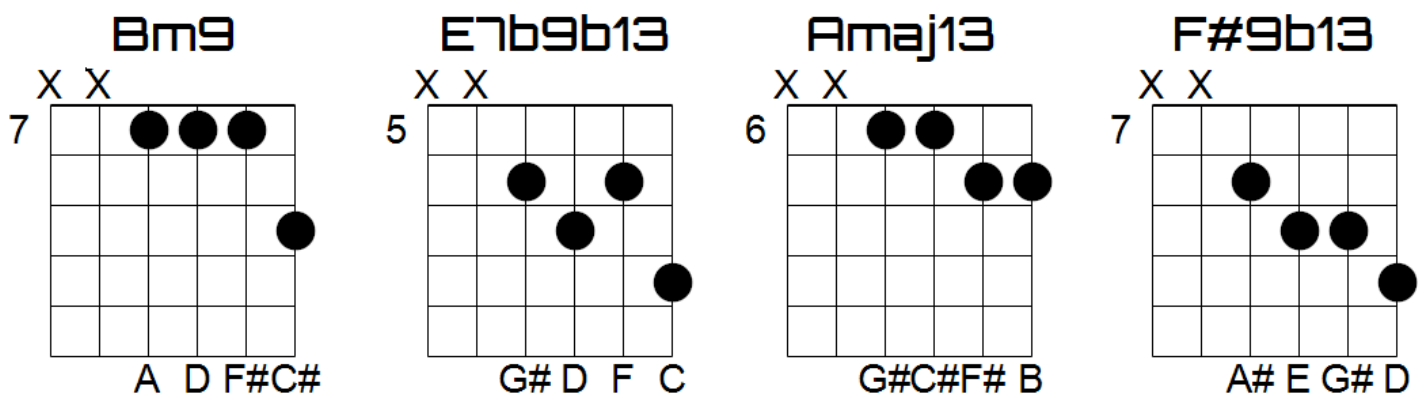
Afbeelding 4

Afbeelding 5 laat een wat bijzondere akkoordprogressie zien, die begint met een Bm6/9, een akkoord dat technisch gezien niet als een 13 (tredecime) akkoord kwalificeert, omdat de sext weliswaar aanwezig is, maar de septiem ontbreekt, daarom heet het akkoord een “mineur zes-negen” akkoord.

Afbeelding 5

Net zoals het Amaj13 akkoord in afbeelding 2, is in afbeelding 5 het E13 akkoord gereduceerd tot het absolute minimum, de grondtoon (*root note*), terts (3), septiem (7) en tredecime (13). Je zou kunnen stellen dat het ontbreken van de none (9) in deze akkoorden technisch gezien tot een benaming als Amaj6/7 en E7/6 zou moeten voeren, maar zo pietluttig zijn we nu ook weer niet. Je ziet in afbeelding 5 ook dat de eerste drie akkoorden een voicing hebben die geconcentreerd is rondom de laagste drie snaren, de lage E, A en D-snaar. We hebben in het begin van deze “[Deep Dive](#)” al genoemd, dat we terug zouden komen op het toepassen of al dan niet toepassen van grondtonen (*root notes*) in de akkoorden. Tot nu toe hebben we in ieder akkoord de grondtonen verwerkt.

Afbeelding 6

In afbeelding 6 zijn alle grondtonen weggelaten, en toch zie je, en hoor je, dat de akkoordprogressie goed klinkt. Het idee om dit met afbeelding 6 te laten zien, is dat er in iedere band wel een basgitarist is, die in principe verantwoordelijk is voor het spelen van de grondtonen, zodat de slag- en sologitarist zich vooral kunnen bezighouden met de *higher voiced* harmonische klinken. We wensen je wederom veel plezier met het mixen en matchen van alle akkoorden die je in deze “**Deep Dive**” weer hebt mogen leren.